

Lapin liikuntastrategia

Lappi on maailman kiinnostavin hyvinvointiympäristö ja
liikunta on Lapissa kaikille arkea

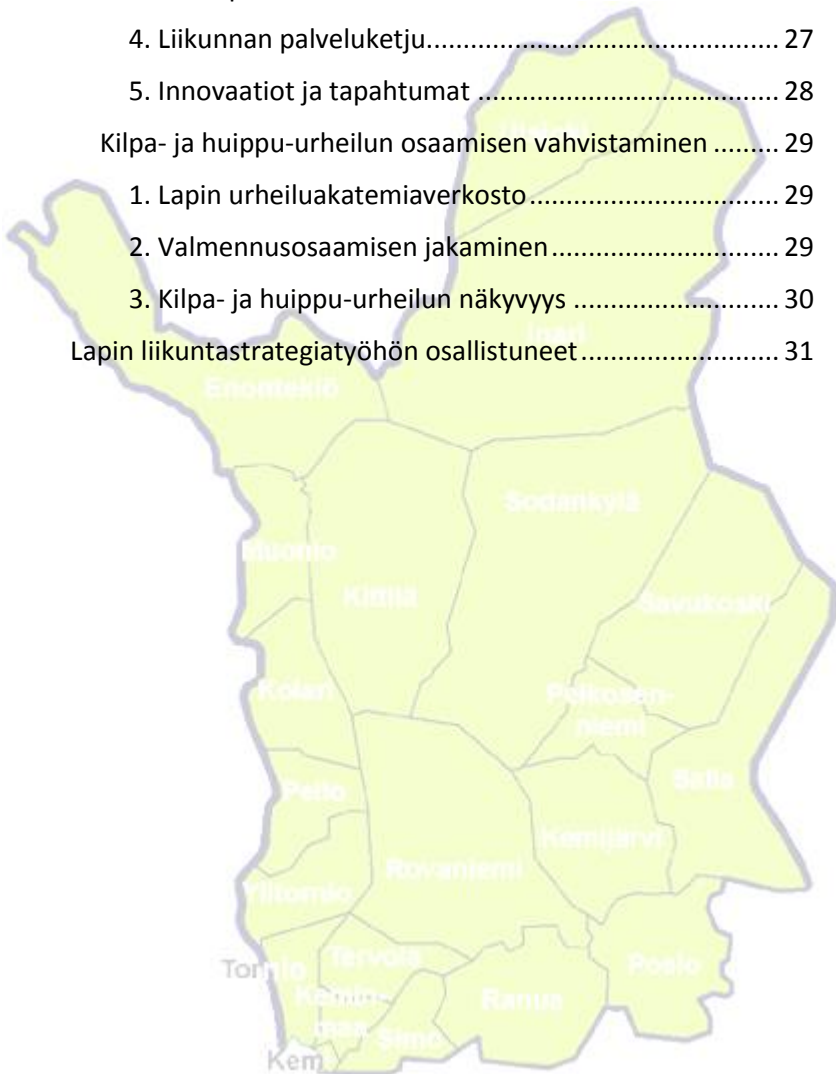
Kuva: Keminmaan Naisvoimistelijat/Henna-Maria Räisänen

Sisällys

Johdanto.....	4
Taustaympäristö.....	6
1. Yleinen.....	6
2. Liikuntaympäristö.....	7
Tavoitteet.....	11
Yhteisöllisyys, tunnettuus ja osaamisen kokoaminen.....	11
1. Lapin Urheilugaala.....	11
2. Vaikuttamistoimielin.....	11
3. Urheiluseuratoiminnan tilannekartoitus.....	12
4. Yhteinen viestijä ja yhteistyön jatkokartoitus.....	12
5. Koulutuskalenteri.....	13
Liikunnasta elinvoimaa.....	14
1. Kuntastrategiat.....	14
2. Luontoliikunta.....	14
3. Kaavaprosessit.....	15
4. Liikunnan palveluketju.....	15
5. Innovaatiot ja tapahtumat.....	16
Kilpa- ja huippu-urheilun osaamisen vahvistaminen.....	17
1. Lapin urheiluakatemiaverkosto.....	17
2. Valmennusosaamisen jakaminen.....	17
3. Kilpa- ja huippu-urheilun näkyvyys.....	18
Seuranta.....	19
Yhteisöllisyys, tunnettuus ja osaamisen kokoaminen.....	19

1. Lapin Urheilugaala	19
2. Vaikuttamistoimielin	19
3. Urheiluseuratoiminnan tilannekartoitus	19
4. Yhteinen viestijä	19
5. Koulutuskalenteri	20
Liikunnasta elinvoimaa	20
1. Kuntastrategiat	20
2. Luontoliikunta	20
3. Kaavaprosessit	20
4. Liikunnan palveluketju	21
5. Innovaatiot ja tapahtumat	21
Kilpa- ja huippu-urheilun osaamisen vahvistaminen	21
1. Lapin urheiluakatemiaverkosto	21
2. Valmennusosaamisen jakaminen	21
3. Kilpa- ja huippu-urheilun näkyvyys	22
Toimeenpanosuunnitelma	23
Yhteisöllisyys, tunnettuus ja osaamisen kokoaminen	23
1. Lapin Urheilugaala	23
2. Vaikuttamistoimielin	23
3. Urheiluseuratoiminnan tilannekartoitus	24
4. Yhteinen viestijä	24
5. Koulutuskalenteri	25
Liikunnasta elinvoimaa	26
1. Kuntastrategiat	26

2. Luontoliikunta.....	26
3. Kaavaprosessit.....	27
4. Liikunnan palveluketju.....	27
5. Innovaatiot ja tapahtumat	28
Kilpa- ja huippu-urheilun osaamisen vahvistaminen	29
1. Lapin urheiluakatemiaverkosto.....	29
2. Valmennusosaamisen jakaminen.....	29
3. Kilpa- ja huippu-urheilun näkyvyys	30
Lapin liikuntastrategiatyöhön osallistuneet.....	31

Johdanto

Globaali talouden murros, digitalisaatio, ilmastonmuutos ja väestön ikääntyminen muuttavat toimintaympäristöämme juuri nyt ehkä nopeammin kuin koskaan. Muutokset ovat ajaneet myös Suomen itsenäisyytemme ajan suurimpiin rakennemuutoksiin. Sote- ja maakuntauudistus on Suomen julkisen sektorin mittavin uudistusprojekti, joka koskettaa suoraan yli 200 000 työntekijää ja välillisesti kaikkia meitä suomalaisia.

Murros koskee myös Suomen liikuntakenttää. Valon ja Olympiakomitean yhdistyminen uudeksi Olympiakomiteaksi on ollut mittava prosessi, jonka yhteydessä on ryhdytty pohtimaan myös lajiliittojen ja liikunnan aluetason roolia suomalaisessa urheilu- ja liikuntakentässä. Sosiaali- ja terveyspalveluiden siirtyminen kunnilta maakunnille taas vaikuttaa kaikkiin terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen rakenteisiin ja toimintamalleihin, myös liikunnan edistämisen malleihin.

Väestön ikääntymisen ja sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusten kasvupaineiden myötä liikunnan merkitys hyvinvointieroja tasaavana ja terveydenhuoltomenoja ehkäisevänä tekijänä on noussut aivan uuteen merkitykseen. Myös matkailupalveluiden kehittämisessä on huomioitu liikunta ja sen merkitys ihmisen hyvinvoinnille. Liikunnan edistämiseen liittyvät uudet innovaatiot osana hyvinvointitaloutta voivat tuoda aivan uusia kasvavia liiketoimintamahdollisuuksia.

Tässä murroskohdassa Lapin Liikunta ry päätti keväällä 2016 aloittaa maakunnallisen liikuntastrategiatyön.

Liikuntaa kokonaisuutena ja sen rajapintoja ei ole aiemmin tarkasteltu maakuntatasolla. Maakunnallisen tarkastelun kolme tavoitetta on:

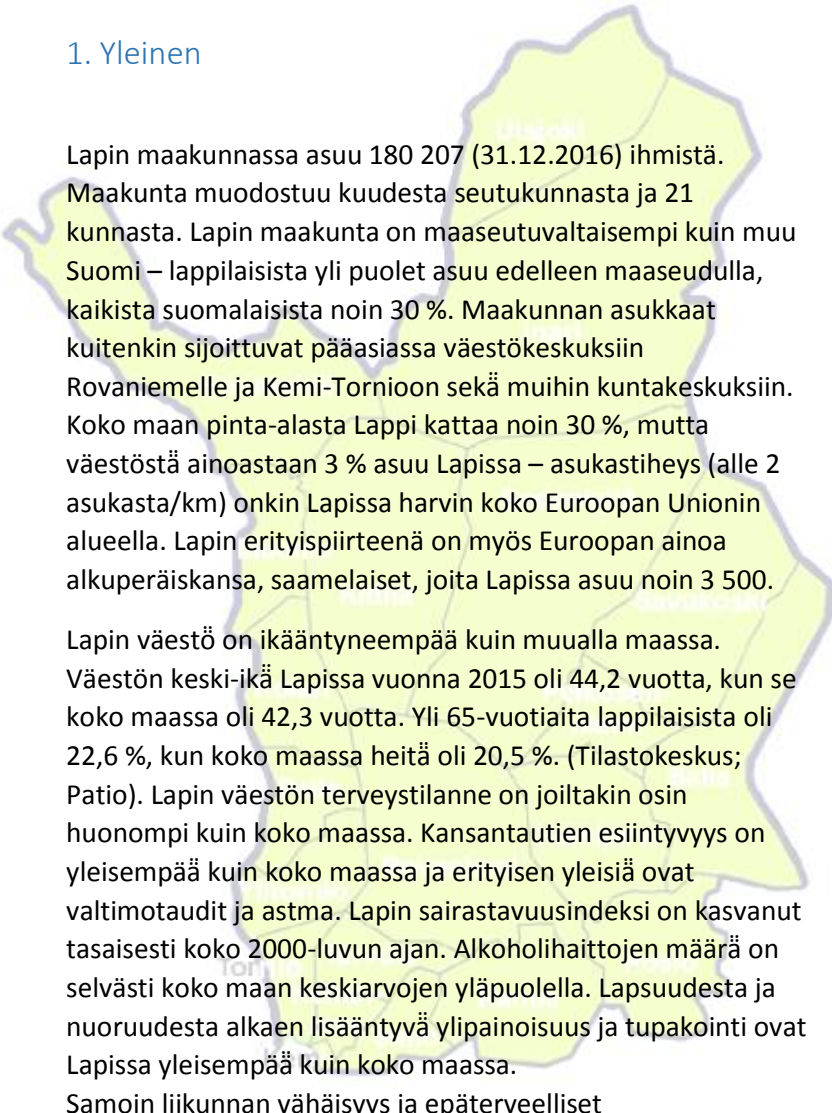
1. Ylläpitää ja kehittää liikuntaa ja urheilua tukevia toimintamalleja palvelurakenteiden muutoksessa
2. Vahvistaa tietoisuutta ja toimijoiden yhteistyötä liikunnan edellytyksistä osana kokonaisvaltaista terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä
3. Nostaa esiin liikunnan merkitys osana aluekehittämistä ja uusia elinkeinojen liiketoimintamahdollisuuksia

Maakunnallisen liikuntastrategian suurin haaste on toimijoiden sitoutuminen yhteisiin tavoitteisiin. Lappilainen liikuntakenttä on erittäin monitasoinen ja toimintaympäristö on ympäri maakuntaa hyvin erilainen. Samaan aikaan liikunnan rakenteissa Lappi on erittäin vahva toimija laajan ja monipuolisen seuratoiminnan ja oppilaitosten vahvan osaamisen kautta. Kuntien uuden roolin muotoutuminen ja seuratoimijoiden yhteistyö ovat kriittisiä menestystekijöitä.

Lapilla on mahdollisuus nousta tämän yhteisen strategian tavoitteen mukaisesti liikunnan ja urheilun kokonaisvaltaisen edistämisen huippumaakunnaksi koko Suomessa. Tehdään yhdessä tulevaisuudessa liikunta ja urheilu helpoksi, iloiseksi osaksi kaikkien lappilaisten arkea!

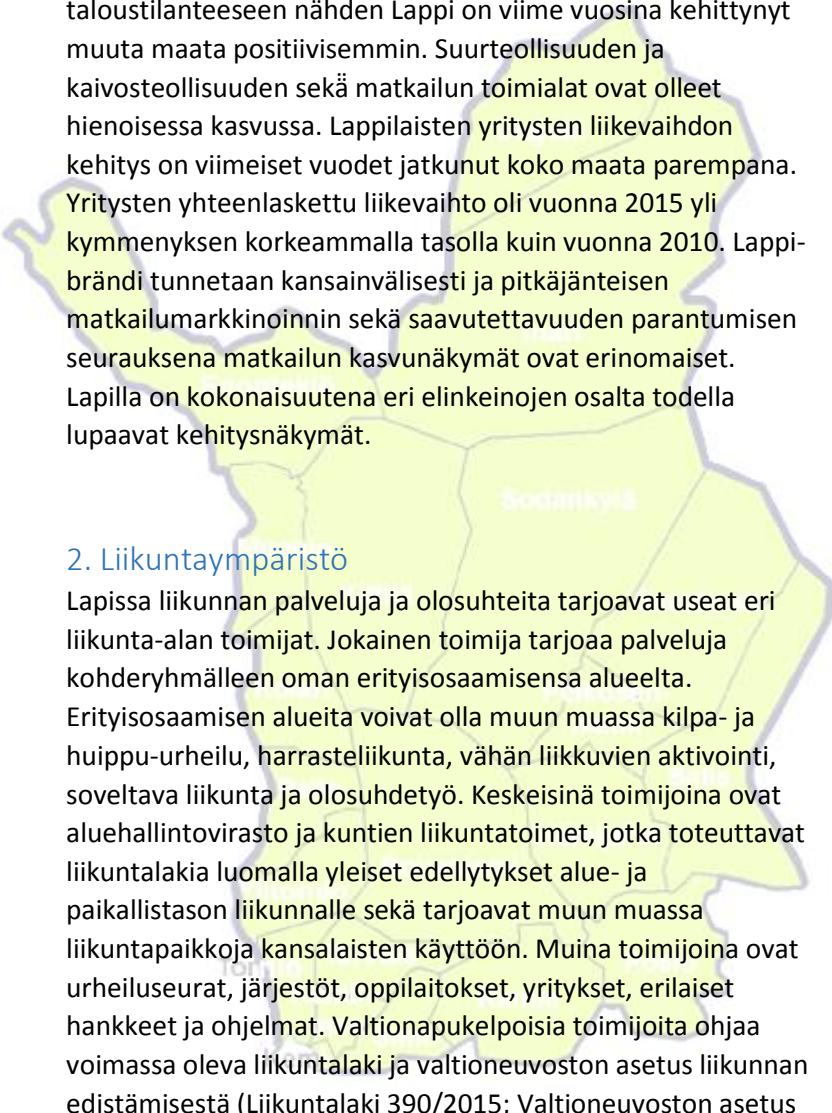
Taustaympäristö

1. Yleinen

Lapin maakunnassa asuu 180 207 (31.12.2016) ihmistä. Maakunta muodostuu kuudesta seutukunnasta ja 21 kunnasta. Lapin maakunta on maaseutuvaltaisempi kuin muu Suomi – lappilaisista yli puolet asuu edelleen maaseudulla, kaikista suomalaisista noin 30 %. Maakunnan asukkaat kuitenkin sijoittuvat pääasiassa väestökeskuksiin Rovaniemelle ja Kemi-Tornioon sekä muihin kuntakeskuksiin. Koko maan pinta-alasta Lappi kattaa noin 30 %, mutta väestöstä ainoastaan 3 % asuu Lapissa – asukastiheys (alle 2 asukasta/km) onkin Lapissa harvin koko Euroopan Unionin alueella. Lapin erityispiirteenä on myös Euroopan ainoa alkuperäiskansa, saamelaiset, joita Lapissa asuu noin 3 500.

Lapin väestö on ikääntyneempää kuin muualla maassa. Väestön keski-ikä Lapissa vuonna 2015 oli 44,2 vuotta, kun se koko maassa oli 42,3 vuotta. Yli 65-vuotiaita lappilaisista oli 22,6 %, kun koko maassa heitä oli 20,5 %. (Tilastokeskus; Patio). Lapin väestön terveystilanne on joiltakin osin huonompi kuin koko maassa. Kansantautien esiintyvyys on yleisempää kuin koko maassa ja erityisen yleisiä ovat valtimotaudit ja astma. Lapin sairastavuusindeksi on kasvanut tasaisesti koko 2000-luvun ajan. Alkoholihaittojen määrä on selvästi koko maan keskiarvojen yläpuolella. Lapsuudesta ja nuoruudesta alkaen lisääntyvä ylipainoisuus ja tupakointi ovat Lapissa yleisempää kuin koko maassa. Samoin liikunnan vähäisyys ja epäterveelliset ruokailutottumukset ovat yleistyneet.

Yllä todetussa kehityksessä näkyy maakunnan väestö- ja ikärakenteen haasteellinen tilanne. Kuitenkin yleiseen taloustilanteeseen nähden Lappi on viime vuosina kehittynyt muuta maata positiivisemmin. Suurteollisuuden ja kaivosteollisuuden sekä matkailun toimialat ovat olleet hienoisessa kasvussa. Lappilaisten yritysten liikevaihdon kehitys on viimeiset vuodet jatkunut koko maata parempana. Yritysten yhteenlaskettu liikevaihto oli vuonna 2015 yli kymmenyksen korkeammalla tasolla kuin vuonna 2010. Lappi-brändi tunnetaan kansainvälisesti ja pitkäjänteisen matkailumarkkinoinnin sekä saavutettavuuden parantumisen seurauksena matkailun kasvunäkymät ovat erinomaiset. Lapilla on kokonaisuutena eri elinkeinojen osalta todella lupaavat kehitysnäkymät.

2. Liikuntaympäristö

Lapissa liikunnan palveluja ja olosuhteita tarjoavat useat eri liikunta-alan toimijat. Jokainen toimija tarjoaa palveluja kohderyhmälleen oman erityisosaamisensa alueelta. Erityisosaamisen alueita voivat olla muun muassa kilpa- ja huippu-urheilu, harrasteliikunta, vähän liikkuvien aktivointi, soveltava liikunta ja olosuhdetyö. Keskeisinä toimijoina ovat aluehallintovirasto ja kuntien liikuntatoimet, jotka toteuttavat liikuntalaki luomalla yleiset edellytykset alue- ja paikallistason liikunnalle sekä tarjoavat muun muassa liikuntapaikkoja kansalaisten käyttöön. Muina toimijoina ovat urheiluseurat, järjestöt, oppilaitokset, yritykset, erilaiset hankkeet ja ohjelmat. Valtionapukelpoisia toimijoita ohjaa voimassa oleva liikuntalaki ja valtioneuvoston asetus liikunnan edistämisestä (Liikuntalaki 390/2015; Valtioneuvoston asetus liikunnan edistämisestä 550/2015).

Lapissa toimii useita liikunta- ja vapaa-ajan koulutusorganisaatioita. Rovaniemeltä valmistuu liikunta-alan ammattilaisia sekä toiselta asteelta että ammattikorkeakoulusta, jossa on myös mahdollisuus ylempään ammattikorkeakoulututkintoon. Myös muut kuin liikunta-alan oppilaitokset tuovat lisäarvoa liikunta- ja urheilutoiminnan kehitystyöhön. Esimerkiksi Torniossa sijaitseva Peräpohjolan Opisto kouluttaa nuoriso- ja vapaa-ajanohjaajia muun muassa liikuntatoimintaan.

Lapplaisen liikuntaympäristön edelläkävijänä on Santasport Lapin Urheiluopisto, joka ympäristöineen tarjoaa loistavat olosuhteet monipuoliseen harjoitteluun. Vuodesta 2006 urheiluopiston yhteydessä on toiminut Lapin urheiluakatemia. Samaan aikaan Santasport Lapin Urheiluopisto sai valtakunnallisen valmennuskeskuksen statuksen sekä lumilajien ja taitovalmennuksen erityisen koulutustehtävän. Vuoden 2016 alusta voimaan tullut Olympic Training Center -status vahvistaa jälleen osallisuutta kansallisissa urheilu- ja liikuntaverkostoissa ja luo pohjaa kansainvälistymiselle.

Oppilaitosten lisäksi liikunta- ja urheilutoiminnasta vastaavat liikunta-alan järjestöt, joiden tehtävänä on tarjota jäsenistölle koulutus-, leiri- ja tapahtumatuotannon palveluja. Urheiluseurat järjestävät toimintaa pääasiassa vapaaehtoisvoimin. Päätoimisia seuratyöntekijöitä on noin 30, kun urheiluseuroja Lapissa on noin 350. Toiminta on useimmiten lajinomaista harraste- ja kilpaurheiluun tähtäävää.

Pitkistä välimatkoista huolimatta Lapissa toimii tiivis liikunta-alan verkosto, jossa toimijat tuntevat toisensa. Luonnollisen yhteistyön tavoitteena on kulkea kohti liikkuvampaa Lappia.

Tulevaisuuden Lapissa liikunta-alan toimijoiden tulisi hyödyntää paremmin Lapin vahvuuksia kuten luontoa, kaivosteollisuutta ja matkailua. Matkailuyritysten kanssa tehdyn yhteistyön avulla olisi mahdollisuus lisätä liikuntapalveluiden määrää ja edistää lappilaisen liikuntakulttuurin tunnettuutta.

STRATEGIAPROSESSI JA TAVOITTEIDEN TAUSTAA

Strategia on tehty osallistuvasti; mukana on ollut eri vaiheissa hyvin laaja osallistujajoukko eri liikunta-alan toimijoista. Ydintyön on tehnyt työryhmäverkosto, johon on ollut kutsuttuna asiantuntijoita liikunnan eri sektoreilta.

Työn pohjaksi on noussut kolme strategista tavoitekokonaisuutta:

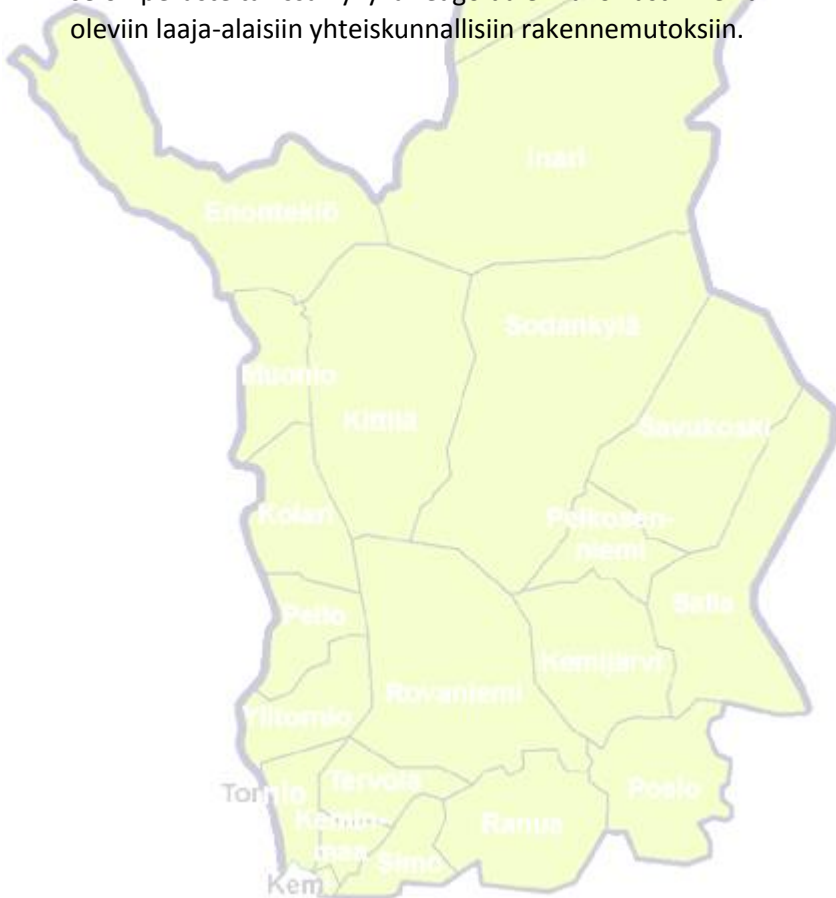
1. Yhteisöllisyys, tunnettuus ja osaamisen kokoaminen
2. Liikunnasta elinvoimaa
3. Kilpa- ja huippu-urheilun osaamisen vahvistaminen

Kunkin tavoitekokonaisuuden alle on nostettu toimenpide-ehdotuksia ja ne on myös vastuutettu. Seuranta varten on hahmotettu selkeät ja yksinkertaiset kriteerit.

Strategian tavoitteisiin ja toimenpide-ehdotuksiin liittyy kaksi merkittävää haastetta. Ensiksikin niiden toteuttaminen edellyttää usean eri itsenäisen toimijan sitoutumista yhteiseen työhön.

Toiseksi osalla tavoitteista on jo sisällä oletus, että maakunta- ja soteuudistus toteutuu keskeisimmiltä osiltaan nyt kaavaillulla tavalla.

Ensimmäiseen haasteeseen voimme itse vaikuttaa, olennaista on strategian jalkauttaminen ja eri toimijoiden sitouttaminen yhteistyöhön. Toinen haaste ei ole käsissämme, mikäli maakunta- ja sote-uudistus ei toteudu tai sen perusrakenne muuttuu oleellisesti, on osa tavoitteista arvioitava uudelleen. Nyt valittu linja on kuitenkin strategiassa tietoisesti valittu ja se on perusteltavissa kyvillä reagoida ennakoivasti vireillä oleviin laaja-alaisiin yhteiskunnallisiin rakennemuutoksiin.

Tavoitteet

Yhteisöllisyys, tunnettuus ja osaamisen kokoaminen

1. Lapin Urheilugaala

Toimenpide: Lapin urheilugaalan järjestäminen vuosittain

Lapin urheilugaala on kaikille avoin tapahtuma, joka kokoaa yhteen laaja-alaisesti liikunnan väkeä. Tapahtuman tavoitteena on nostaa liikunnan ja urheilun arvoa sekä yhtenäistää ja kehittää lappilaista liikuntaa ja urheilua. Gaalassa palkitaan innokkaita liikkujia, menestyneitä urheilijoita, urheiluseuroja, taustavoimia sekä liikunnan ja urheilun parissa elämäntyönsä tehneitä henkilöitä. Gaala pyritään järjestämään vuosittain eri paikkakunnilla.

Vastuu: Lapin Liikunta ry

2. Vaikuttamistoimielin

Toimenpide: Liikunnan ja urheilun vaikuttamistoimielimen perustaminen maakuntaan

Vaikuttamistoimielin muodostaa lappilaisen liikuntaverkoston johtoryhmän. Liikuntaverkosto koostuu lappilaisista liikunta-alan organisaatioista, henkilöistä, jotka edistävät oman alansa liikunnallista toimintaa sekä poikkihallinnollisista yhteistyökumppaneista.

Selvitetään, voiko vaikuttamistoimielin tulevaisuudessa toimia samalla alueellisena liikuntaneuvostona, joka on lakisääteinen asiantuntijaelin.

Vastuu: Uusi maakunta

3. Urheiluseuratoiminnan tilannekartoitus

Toimenpide: Lappilaisen urheiluseuratoiminnan tarjonnan tilannekartoitus ja tietojen säännöllinen päivittäminen

Kartoituksessa selvitetään lappilaisten urheiluseurojen osaamista, palveluita, tuotteita ja toiminnan tavoitteita.

Kartoituksen tavoitteena on kehittää seurojen toimintaa sekä selvittää harrastamisen mahdollisuuksia. Kartoitus tehdään oppilaitosyhteistyönä. Tiedot kootaan yhteiseksi ja avoimeksi kaikkien toimijoiden käytössä olevaksi helposti saavutettavaksi tietokannaksi.

Vastuu: Lapin Liikunta ry

4. Yhteinen viestijä ja yhteistyön jatkokartoitus

Toimenpide: Palkataan yksi yhteinen viestijä liikuntakentälle ja selvitetään liikunta-alan yhteistyön syventämisen mahdollisuudet maakunnassa.

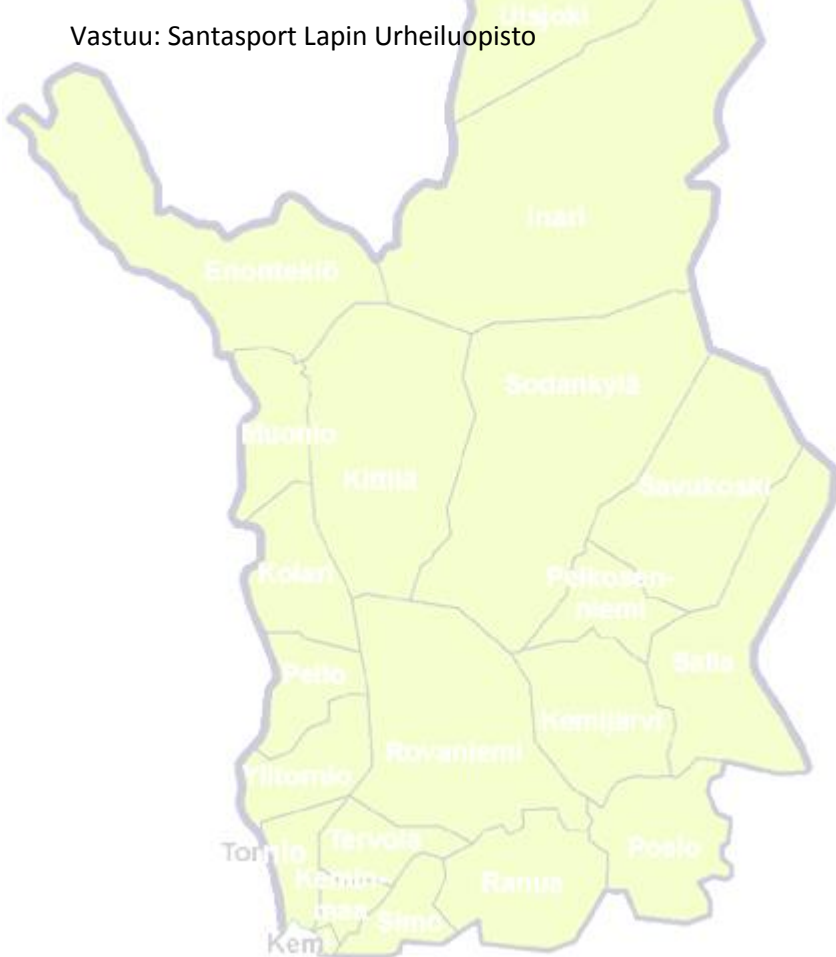
Viestijä vastaa kootusti lappilaisen liikuntayhteisön tunnettuuden edistämisestä. Selvitetään yhteisen viestijän rekrytointimahdollisuus ja kustannusten jakaminen toimijoiden kesken. Käynnistetään selvitys maakunnassa toimivien liikunta-alan organisaatioiden yhteistyön syventämisestä.

Vastuu: Lapin Liikunta ry

5. Koulutuskalenteri

Toimenpide: Laaditaan vuosittain eri toimijoiden yhteinen, helposti saavutettavissa oleva koulutuskalenteri maakunnassa järjestettävistä valmentaja-, ohjaaja- ja seurajohton koulutuksista.

Vastuu: Santasport Lapin Urheiluopisto

Liikunnasta elinvoimaa

1. Kuntastrategiat

Toimenpide: Kaikissa Lapin kuntastrategioissa liikunta on huomioitu osana terveyden ja hyvinvoinnin edistämistyötä. Tavoitteena on edistää kuntalaisten terveellisiä elintapoja liikunnan keinoin.

Kuntastrategioiden valmistelussa otetaan huomioon hyväksi koetut liikunnallistamisen keinot ja toimintatavat kuten Opetushallituksen Liikkuva koulu -ohjelma. Lapin kunnissa toteutetaan koko elämänkaarella liikunnallista toimintatapaa, joka lisää arkiaktiivisuutta ja vähentää istumista sekä osallistaa jokaista suunnitteluun, päätöksentekoon ja toimintaan.

Urheiluseurojen ja järjestöjen kanssa tehty yhteistyö on pohjana kuntien terveyden edistämistyössä.

Vastuu: Kunnat

2. Luontoliikunta

Toimenpide: Ymmärretään entistä paremmin lähellä olevan luonnon tarjoamat mahdollisuudet ympärivuotisesti liikuntapaikkana.

Parannetaan luontokohteiden saavutettavuutta ja aktivoidaan nuoria luontoliikunnan pariin mielekkäillä lajeilla kuten polkujuoksu, maastopyöräily ja vapaalasku. Luontoliikunta toimii merkittävänä matkailun vetovoimatekijänä sekä kansallisten ja kansainvälisten liikuntatapahtumien ympäristönä.

Vastuu: Kunnat

3. Kaavaprosessit

Toimenpide: Kuntien kaavaprosesseissa arvioidaan suunnitelmallisesti liikunnan mukanaoloa.

Erlaiset vaikutusarviointit ovat olennainen osa julkisen sektorin päätöksentekoa. Muun muassa ympäristö-, sosiaalisten ja yritysvaikutusten arvioinnista on olemassa jo vakiintuneet, osin lakisääteiset menettelyt.

Liikuntavaikutuksia ei kuitenkaan ole tähän mennessä nostettu vahvasti esille. Tehdään aloite Suomen kuntaliitolle ja Olympiakomitealle liikuntavaikutusten arvioinnin mallintamisesta ja pilotoidaan halukkaissa kunnissa liikuntavaikutusten arviointimenettelyn käyttöönottoa kaavoituksessa.

Vastuu: Pilottikunnat

4. Liikunnan palveluketju

Toimenpide: Rakennetaan Lappiin maakunnan ja kuntien yhteinen liikunnan palveluketju.

Liikuntaneuvonnan palveluketjulla tarkoitetaan kunnassa ja maakunnassa toimivien julkisten, yksityisten ja kolmannen sektorin toimijatahojen rajat ylittävää yhteistyötä. Yhteistyötä lisätään sosiaali-, terveys- ja liikuntatoimien sekä eri järjestöjen välillä. Palveluketju muodostuu yhtäjaksoisista tai peräkkäisistä palveluista, jotka muodostavat asiakkaan näkökulmasta saumattoman kokonaisuuden.

Merkittävä osa liikunnan palveluketjua on liikuntaneuvonta. Se on tarkoitettu erityisesti terveytensä ja hyvinvointinsa

kannalta riittämättömästi liikkuville. Liikuntaneuvonnan tavoitteena on, että asiakas motivoituu liikkumaan itselleen mieluisalla tavalla, omaa terveyttään ja hyvinvointiaan edistäen.

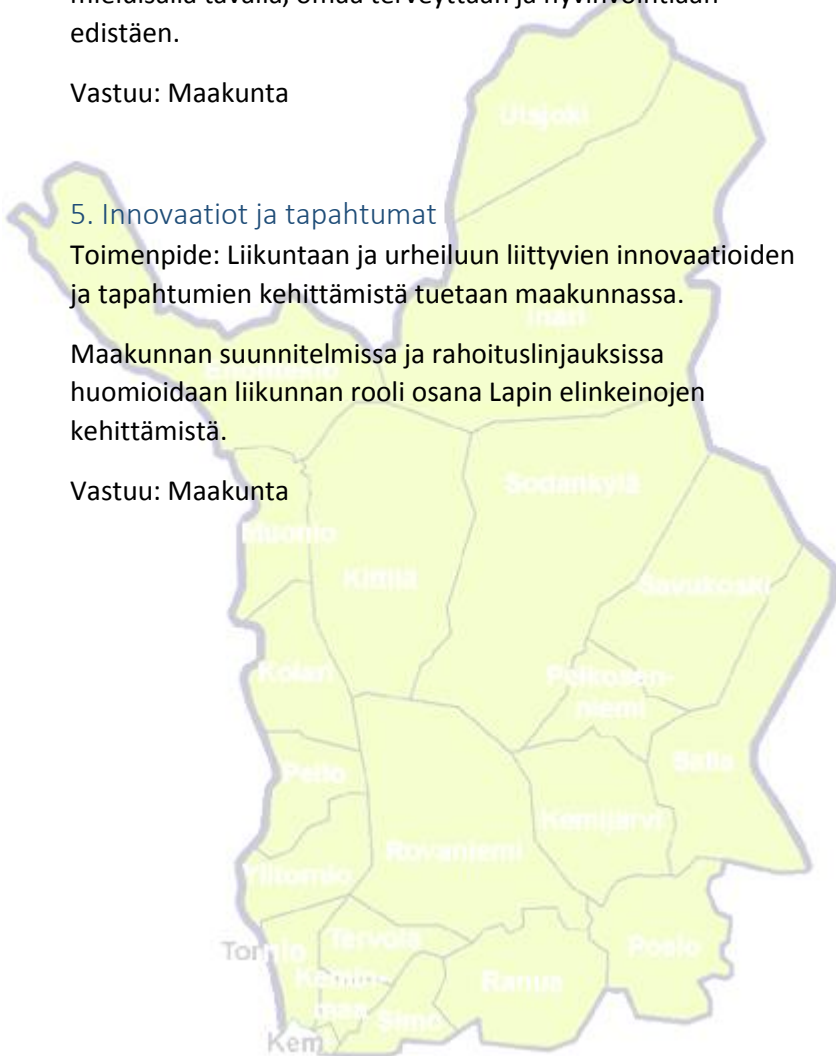
Vastuu: Maakunta

5. Innovaatiot ja tapahtumat

Toimenpide: Liikuntaan ja urheiluun liittyvien innovaatioiden ja tapahtumien kehittämistä tuetaan maakunnassa.

Maakunnan suunnitelmissa ja rahoituslinjauksissa huomioidaan liikunnan rooli osana Lapin elinkeinojen kehittämistä.

Vastuu: Maakunta

Kilpa- ja huippu-urheilun osaamisen vahvistaminen

1. Lapin urheiluakatemiaverkosto

Toimenpide: Lapin urheiluakatemiaverkosto kattaa kaikki Lapissa kaksoisuraa palvelevat perusasteen, toisen asteen ja korkea-asteen oppilaitokset.

Laaditaan sopimus pohjainen yhteistyö kilpa- ja huippu-urheilu suuntautuneiden toimijoiden kesken.

Hyödynnetään Lapin Urheiluopiston urheiluakatemian yläkoululeirityksen mahdollisuudet urheilu-uralle tähtäävien potentiaalisten yläkouluikäisten löytämiseksi ja heidän toiminnan tukemiseksi kohti huippu-urheilua. Tavoite on saada pidettyä yläkouluikäiset urheilijat omalla paikkakunnallaan toisen asteen opintoihin asti.

Toimenpiteenä yhteistyö urheilijan, seuran, henkilökohtaisen valmentajan ja urheilijan oman paikkakunnan yläkoulun kanssa.

Vastuu: Lapin urheiluakatemia

2. Valmennusosaamisen jakaminen

Toimenpide: Luodaan kilpa- ja huippu-urheiluun liittyvä valmennusosaamisen jakamisen järjestelmä.

Vahvistetaan kilpa- ja huippu-urheilussa sekä urheiluakatemiaverkostossa mukana olevien urheilija-, valmennus- ja asiantuntijaverkostojen yhteistyötä jakamalla osaamista ja hyviä käytänteitä. Kehitetään ja uudistetaan toimintatapoja yhteistyön ja osaamisen jakamiseksi.

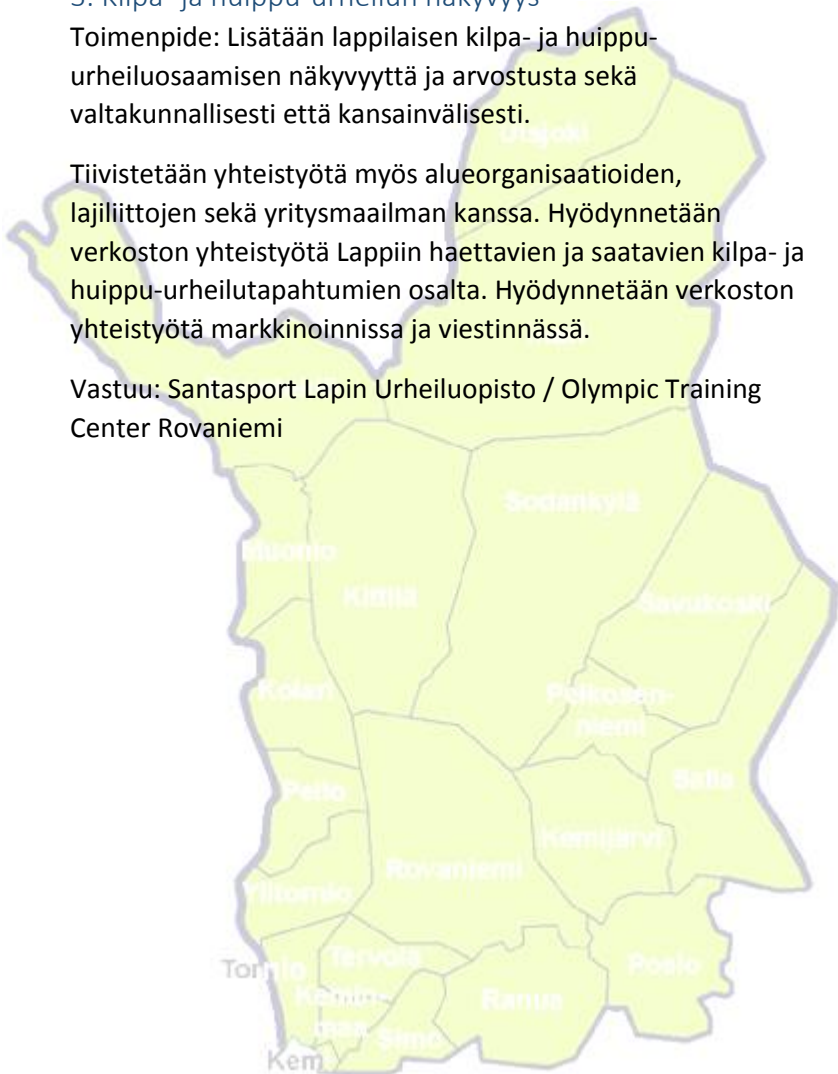
Vastuu: Santasport Lapin Urheiluopisto /Olympic Training Center Rovaniemi

3. Kilpa- ja huippu-urheilun näkyvyys

Toimenpide: Lisätään lappilaisen kilpa- ja huippu-urheiluosaamisen näkyvyyttä ja arvostusta sekä valtakunnallisesti että kansainvälisesti.

Tiivistetään yhteistyötä myös alueorganisaatioiden, lajiliittojen sekä yritysmaailman kanssa. Hyödynnetään verkoston yhteistyötä Lappiin haettavien ja saatavien kilpa- ja huippu-urheilutapahtumien osalta. Hyödynnetään verkoston yhteistyötä markkinoinnissa ja viestinnässä.

Vastuu: Santasport Lapin Urheiluopisto / Olympic Training Center Rovaniemi

Seuranta

Yhteisöllisyys, tunnettuus ja osaamisen kokoaminen

1. Lapin Urheilugaala

Osanottajamäärä gaalassa ja kasvaako tapahtuma vuosi vuodelta suuremmaksi. Vuoden 2018 gaalan osallistujamäärä tavoite on 130 henkilöä.

Vastuu: Lapin Liikunta ry

2. Vaikuttamistoimielin

Liikunnan ja urheilun vaikuttamistoimielin on perustettu maakuntaan.

Vastuu: Maakunta

3. Urheiluseuratoiminnan tilannekartoitus

Lappilaisten urheiluseuratoiminnan tarjonnan tilannekartoitusta ja tietojen säännöllistä päivittämistä on tehty.

Vastuu: Lapin Liikunta ry

4. Yhteinen viestijä

Yhteinen viestijä on palkattu liikuntakentälle ja kustannukset jaettu toimijoiden kesken.

Vastuu: Lapin Liikunta ry

5. Koulutuskalenteri

Maakunnassa järjestettävistä valmentaja-, ohjaaja- ja seurajohdon koulutuksista on tehty koulutuskalenteri ja se on käytössä.

Vastuu: Santasport Lapin Urheiluopisto

Liikunnasta elinvoimaa

1. Kuntastrategiat

Monessako Lapin kunnassa liikunta-, vapaaehtois- ja seuratoiminta on huomioitu osana terveyden ja hyvinvoinnin edistämistyötä.

Vastuu: Kunnat

2. Luontoliikunta

Miten kuntien käyttämä määräraha luontoliikuntaan on kehittynyt? Miten luontoliikuntapaikkojen saavutettavuus on parantunut?

Vastuu: Kunnat

3. Kaavaprosessit

Monenko kunnan kaavaprosessissa liikunta on mukana.

Pilotoidaan halukkaissa kunnissa liikuntavaikutusten arviointimenettelyn käyttöönottoa kaavoituksessa.

Vastuu: Pilottikunnat

4. Liikunnan palveluketju

Monessako kunnassa on liikunnan palveluketju prosessi käynnissä ja monessako kunnassa liikunnan palveluketju toimii jo.

Vastuu: Maakunta

5. Innovaatiot ja tapahtumat

Maakunnassa aloitettujen liikunnan innovaatioiden ja tapahtumien määrä.

Onko liikunnan innovaatioita ja tapahtumia suunnattu eri kohderyhmille?

Vastuu: Maakunta

Kilpa- ja huippu-urheilun osaamisen vahvistaminen

1. Lapin urheiluakatemiaverkosto

Kuinka monessa Lapin perusasteen, toisen asteen ja korkeasteen oppilaitoksissa on mahdollisuus kaksoisuraa tavoittelevaan akatemiatoimintaan.

Vastuu: Lapin urheiluakatemia

2. Valmennusosaamisen jakaminen

Kilpa- ja huippu-urheiluun liittyvä valmennusosaamisen jakamisen järjestelmä on luotu.

Vastuu: Santasport Lapin Urheiluopisto /Olympic Training Center Rovaniemi

3. Kilpa- ja huippu-urheilun näkyvyys

Lappilaisen kilpa- ja huippu-urheiluosaamisen näkyvyys ja arvostus sekä valtakunnallisesti että kansainvälisesti on lisääntynyt.

Vastuu: Santasport Lapin Urheiluopisto / Olympic Training Center Rovaniemi

Toimeenpanosuunnitelma

Yhteisöllisyys, tunnettuus ja osaamisen kokoaminen

1. Lapin Urheilugaala

Miten: Gaala toteutetaan yhteistyökumppaneiden kanssa yhteistyönä. Päävastuu on Lapin Liikunnalla ja järjestävän kunnan yhteyshenkilöllä. Gaalan järjestelyitä varten perustetaan sisältötyöryhmä, jonka tehtävänä on osallistua gaalapaikan valintaan, sponsorien hankintaan ja sisällön tuottamiseen. Lisäksi nimetään palkintolautakunta, jonka vastuulla on päättää palkitsemiseen liittyvistä asioista.

Missä: Gaala järjestetään joka toinen vuosi Rovaniemellä ja joka toinen vuosi muualla Lapissa.

Aikataulu: Tammikuu

Vastuu: Lapin Liikunta ry

2. Vaikuttamistoimielin

Miten: Seurataan, miten maakuntaudistus etenee ja mikäli toteutuu niin keskustellaan vaikuttamistoimielimen tarpeellisuudesta ja yhteistyöstä liikuntaneuvoston kanssa.

Aikataulu: 2020

Vastuu: Maakunta

3. Urheiluseuratoiminnan tilannekartoitus

Miten: Kartoitetaan aktiivisimmat urheiluseurat Lapin alueella (100). Urheiluseurat määrittelevät oman päätoimintansa kohderyhmän mukaan lasten ja nuorten urheiluun, aikuisliikuntaan tai kilpa- ja huippu-urheiluun. Kartoitus tehdään InnoSport-verkoston kautta tai oppilaitosyhteistyönä. Tietoa jaetaan koulutustilaisuuksissa sekä sähköisesti.

Aikataulu: Kevät 2019

Vastuu: Lapin Liikunta ry / OTC Rovaniemi

4. Yhteinen viestijä

Miten: Kartoitetaan yhteisen viestinnän tarve Lapissa. Lisäksi kartoitetaan, missä muodossa viestintää toteutetaan ja millä resursseilla sitä on mahdollista tehdä. Tarve selvitetään Lapin Urheilugaalan koulutustilaisuuden yhteydessä.

Luodaanko yhteinen alusta ja/tai verkosto takaamaan alueellinen näkyvyys?

Palkataanko yhteinen viestijä?

Miten toteutetaan?

Kuka toteutuksesta vastaa?

Mahdolliset jatkotoimenpiteet:

Yhteinen alusta: Luodaanko Sport of Lapland –sivusto ja/tai toteutetaanko sosiaalisen median kautta ja/tai printtimedian (liikuntaliite) kautta?

Yhteinen verkosto: Lapin urheilutoimittajakerhon, Polar Press Clubin alueellisen toimittajayhdistyksen sekä liikunta- ja urheiluorganisaatioiden kanssa tehdään toimintasuunnitelma, jonka avulla aktivoidaan Lapin kuntien toimittajia tiedottamaan alueensa liikunnan ja urheilun toiminnoista.

Yhteinen viestijä: Selvitetään, onko mahdollista palkata yhteinen viestijä, verkoston ja alustan ylläpitäjä. Mitkä toimijat olisivat mukana? Budjetti?

Verkoston avulla urheiluseurat, järjestöt ja muut toimijat voivat ostaa markkinoinnin ja tiedottamisen osaamista. Selvitetään myös ulkoisen rahoituksen mahdollisuus.

Aikataulu: 2019

Vastuu: Lapin Liikunta ry

5. Koulutuskalenteri

Miten: Santasport Lapin Urheiluopisto koordinoi valmentaja-, ohjaaja- ja seurajohtajakoulutusten järjestämistä yhteistyössä Lapin Liikunta ry:n kanssa. Santasport Lapin urheiluopisto kehittää sähköisen alustan, johon kaikki mahdolliset koulutukset kerätään. Sähköisen alustan luominen liittyy Santasport Lapin urheiluopiston digistrategiaan. Kaikissa

valmentaja-, ohjaaja- tai seurajohtajakoulutuksia koskevissa asioissa voi olla suoraan yhteydessä Lapin urheiluopiston valmennuskoordinaattoriin.

Vastuu: Santasport Lapin Urheiluopiston valmennuskoordinaattori

Aikataulu: 2019-2020

Liikunnasta elinvoimaa

1. Kuntastrategiat

Miten: Liikunnan ja urheilun merkityksestä informoidaan yhteisellä presentaatiolla muun muassa kuntakiertueilla, liikuntalautakunnissa, kuntajohtajakokouksessa, kuntapäivillä ja liikuntatoimen neuvottelupäivillä. Presentaatio jaetaan sähköisesti tammikuussa 2019 ja säilytetään yhteisellä verkkoalustalla.

Aikataulu: 2018

Vastuu: Kunnat liikuntatoimesta vastaavat

2. Luontoliikunta

Miten: Kunnat markkinoivat omia luontoliikuntakohteitaan tehokkaasti ja monipuolisesti. Kunnat selvittävät rahoituskanavia, joiden kautta voi hakea taloudellista tukea esim. luontokohteiden saavutettavuuden ja käytettävyyden

parantamiseen. Yhteistyötahoina muun muassa Metsähallitus, urheiluseurat ja matkailutoimijat.

Aikataulu: 2019

Vastuu: Kunnat

3. Kaavaprosessit

Miten: Aloite Suomen Kuntaliitolle liikuntavaikutusten arvioinnin mallintamisesta. Kuntaliitto valitsee mukaan muutamia pilottikuntia. Lapin liiton maakuntajohtaja keskustelee Suomen Kuntaliiton kanssa.

Aikataulu: Alustavat keskustelut syksy 2018 Mika Riipi ja Teemu Japisson. Toimenpiteet 2019.

Vastuu: Pilottikunnat

4. Liikunnan palveluketju

Miten: Kunnat kehittävät liikunnan palveluketjua yhteistyössä maakunnan kanssa. Perustetaan Lapin kuntien yhteinen liikunnan palveluketju –verkosto. Kehittämisen tukitoimina järjestävät Lapin Liikunta ry ja Lapin AVI yhdessä liikunnan palveluketjuun liittyviä koulutustilaisuuksia sekä tarjotaan asiantuntija- ja konsultointiapua.

Aikataulu: 2018

Vastuu: Kunnat

5. Innovaatiot ja tapahtumat

Miten: Lapin liiton hallinnoima InnoSport-verkosto luo mahdollisuuksia liikunnan ja urheilun uusille innovaatioille. Tietoa lisätään muun muassa liikunta- ja urheilutoimijoille innovaatiohankkeiden rahoitusmahdollisuuksista.

Valitaan tapahtumat joihin panostetaan. Linkitetään näkyvyyttä InnoSport -toiminnan kautta, joissa tietoisuus Lapin alueen urheilutapahtumista lisääntyy. Mikäli Sport of Lapland –sivusto ja/tai yhteinen sosiaalisen median alusta toteutuu voidaan näkyvyyttä parantaa myös näiden kanavien kautta.

Aikataulu: 2018

Vastuu: Maakunta

Kilpa- ja huippu-urheilun osaamisen vahvistaminen

1. Lapin urheiluakatemiaverkosto

Miten: Vahvistetaan Lapin alueen huippu-urheilijoiden tukipalveluja ja valmentautumista urheilijan sekä hänen henkilökohtaisen valmentajan laatiman suunnitelman mukaan yhteistyössä Lapin urheiluakatemiaverkoston asiantuntijoiden kanssa.

Yhteistyöneuvottelujen ja yhteistyön jatkaminen Rovaniemen kaupungin, Rovaniemen koulutuskuntayhtymän, Lapin AMK:n, Lapin Yliopiston, Jääkäriprikaatin, Ammattiopisto Lappian, Kemi-Tornio urheiluakatemian, Levin alppikoulun ja Sodankylän lukion kanssa. Lisäksi kartoitetaan akatemiaverkoston uusia yhteistyötahoja.

Aikataulu: 2018-2020

Vastuu: Lapin urheiluakatemian huippu-urheilukoordinaattori

2. Valmennusosaamisen jakaminen

Miten: Santasport Lapin urheiluopisto tarjoaa keskitetysti huippu-urheilun valmennusosaamista koko Lapin alueen käyttöön. Valmennusosaamisen valikoima selviää parhaiten ottamalla yhteyttä suoraan Santasport Lapin urheiluopistoon. Santasport Lapin urheiluopiston valmennusosaamisen jakaminen linkittyy Lapin liikunta- ja urheiluverkoston selvitystyöhön huippu-urheilun toimijoiden osalta.

Aikataulu: 2019-2020

Vastuu: Santasport Lapin Urheiluopiston
valmennuskoordinaattori

3. Kilpa- ja huippu-urheilun näkyvyys

Miten: Linkitetään liikuntaverkoston tiedottamisen toimintoihin.

Aikataulu: 2019-2020

Vastuu: Santasport Lapin Urheiluopiston leiri- ja
koulutuskoordinaattori

Lapin liikuntastrategiatyöhön osallistuneet

Koordinaatioryhmä: Mika Riipi (pj) Lapin liitto, Kaisa Ainasoja Lapin AVI, Heikki Keskitalo Santasport Lapin Urheiluopisto, Ritva Pekkala Santasport Lapin Urheiluopisto, Viljo Pesonen Sodankylän kunta, Risto Ikäheimo liikuntaneuvos

Liikkuva lapsuus ja nuoruus: Maarit Toivola Lapin Liikunta ry, Kaisa Peteri Rovaniemen kaupunki/varhaiskasvatus, Kai-Matti Joona Lapin AVI, Heli Lukkariniemi Peräpohjolan Opisto, Petteri Pohja Lapin AMK, Ari Kunnari Lapin yliopisto, Tuomas Kosunen WAU ry, Jouni Vuontisjärvi Ylitornion kunta/koulu, Teppo Hiekkaranta Rovaniemen kaupunki/liikkuva koulu, Marja Onkamo Santasport Lapin Urheiluopisto

Elinvoimainen seuratoiminta: Suvi Karusaari Lapin Liikunta ry, Ari Laitinen Santa's United ry, Jaana Saarinen Ounasvaaran Hiihtoseura ry, Hannele Kauppila Kemin Lämärit ry, Johanna Erkkilä Levi Ski Club ry, Pekka Sipola Sodankylän Ampujat ry, Mauri Blomster TUL:n Lapin piiri, Jarno Saapunki Suomen Vammaisurheilu ja -liikunta VAU ry, Mikko Pohjola Santasport Lapin Urheiluopisto

Menestyvä huippu-urheilu: Juuso Toivola Lapin urheiluakatemia, Eero Hietanen Suomen Hiihtoliitto, Reijo Jylhä Suomen Hiihtoliitto, Jukka Ikäläinen Kemi-Tornio Akatemia, Pirjo Muranen urheilija, Vesa Tauriainen yläkouluakatemia, Pekka Tiitinen Ammattiopisto Lappia

Lisää liikettä aikuisille: Elina Ahokas Lapin Liikunta ry, Matti Molander Kemien kaupunki, Tommi Haapakangas Lapin AMK, Marja Onkamo Santasport Lapin Urheiluopisto, Päivi Alaoja Ounasvaaran Latu, Satu Huikuri Lapin ELY-keskus, Kai-Matti Joonas Lapin AVI, Heikki Raappana Eläkeliitto Lapin piiri, Katriina Merkkiniemi Rovaniemen kaupunki

Muut asiantuntijajäsenet: Rauno Posio Lapin matkailu elinkeinoliitto / Visit Arctic Europe, Jari Lempinen Suomen Jääkiekkoliiton Lapin alue, Pertti Itkonen Metsähallitus ja Lapin Liikunta ry:n hallitus.

